

174

K. DRAVIŅŠ
Kävlingevägen 3a
Lund, Sweden.

Kārlis Draviņš

STARY POLSKI WIERSZ Z ROKU 1656-GO
Z NIEMIECKIEGO SZTAMBUCHA

Särtryck ur: SPRÅKLIGA BIDRAG (SprB).
MEDDELANDEN från seminarierna för sla-
viska språk, jämförande språkforskning,
finsk-ugriska språk och östasiatiska
språk vid Lunds **Universitet**. Vol. 4,
N:r 18.

L U N D

1 9 6 3

Kārlis Draviņš

Stary polski wiersz z roku 1656-go z
niemieckiego sztambucha.

W zbiorze rękopisów Biblioteki Królewskiej w Kopenhadze¹⁾ znajduje się sztambuch, który pochodzi z biblioteki znanego duńskiego zbieracza książek i językoznawcy Christiana Friedricha Temlera²⁾. Pierwszym posiadaczem tego sztambucha (nieco po 1650-ymr.) był Johann von Voldenberg, pochodzący z Itzehoe, Holsztyn, Niemcy. Spośród różnych dedykacji jemu poświęconych i wpisanych do tego sztambucha, znajduje się jedna, która jest napisana przez jego znajomego, niejakiego Johann'a Ernsta Cajxteina z Elbląga, b. Prusy Wschodnie³⁾. Ta wstawka jest przez to interesująca, że poza tekstem niemieckim posiada ona czterowiersz w języku polskim. Brzmi on jak następuje (por. odbitkę):

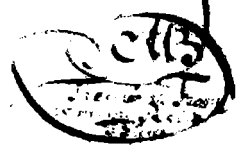
Polski most,
Niemeczki post,
Vloski nabożinstwa,
Viscko to blazinstwa.

Wpisujący zazaczył zarazem miejsce i datę: Colln [= Köln. K. Dr.], 14-go stycznia, 1656-go roku.

J. E. Cajxtein sam nigdy nie był **autorem** tego wiersza. Również ze słów spaczonych wywnioskować można, że on sam nie był Polakiem, ale najprawdopodobniej - Niemcem. Znał on powyżej przytoczony wiersz i wpisał go do sztambucha von Voldenberga. Jak można wywnioskować, obszedł się z tym niezwykłym tekstem z pewnym po-

Archie Gyl.
Herc den Kōminck.
Thu Recht.
Gebenw Niemandt.

Nicht mont.
Nimmer die post
Nacht unbekannt
Nicht so blutinsten.



Sollt
vom 14. januar
Anno 1680

Die Königl. Bibliothek
zu Berlin
hat die obige
Handschrift
am 14. d. d. 1870
erworben.
Die Königl. Bibliothek
zu Berlin
C. G. G. G.

wziętym zamiarem: popisania się znajomością języka polskiego - w ówczesnych kołach zachodnio-europejskich uczonych język polski mało był znany.

Tekst wniesiony przez J.E. Cajxteina nie jest zatem niczym nieznanym, por. np. Zygmunta Glogera, Encyklopedia staropolska ilustrowana, tom 2, Warszawa 1958, str. 36 (s.v. Drogi), gdzie występuje on w nieco innej formie: "... polski most, niemiecki post i cygańskie nabożeństwo, wszystko to błazeństwo".

- 1) Zbiór Thottskego (Thottske samling), N:r 427.
- 2) W dziedzinie ugruntowania nowoczesnej slawistyki Temler ma bardzo wielkie, dotychczas prawie niezauważone zasługi, porów. K. Draviņš, Dr. jur. Christian Friedrich Temler und sein vergleichendes Wörterbuch der lettischen Sprache, w: Slaviska Institutet vid Lunds Universitet. Årsbok 1948 - 1949, Lund 1951, str. 165 - 174, i literatura tamże przytoczona.
- 3) Karta 19 recto.